

Parannetaan ammatillisen koulutuksen laatua ja arvostusta

Elintarvikealan yrityksille ammatillinen koulutus on erittäin tärkeä työelämälähtöinen koulutusmuoto. Alan työvoimasta peräti 70 prosenttia on ammattiosaajia. Elintarviketeollisuusliiton (ETL) selvityksen mukaan yritykset aikovat myös tulevaisuudessa rekrytoida eniten juuri ammattiosaajia. Elintarvikeyritykset tekevät aktiivisimmin yhteistyötä ammatillisen koulutuksen tarjoajien kanssa.

Ammattiosaajia sekä osaamisen päivittämistä ja uudistamista työuran aikana tarvitaan elintarvikealalla jatkuvasti. Työelämän muutoksessa korostuvat myös mahdollisuudet vaihtaa alaa ja siirtyä uralla eteenpäin ammatillisten tutkintojen avulla. Elintarvikeyritykset huolehtivat henkilöstönsä kouluttamisesta esimerkiksi sillä 90 prosenttia henkilöstöstä osallistuu koulutukseen vuosittain.

Vaikka korkeakoulutettujen osaajien tarve elintarvikealalla ei kasva radikaalisti, osaamisen vaatimukset ja kehittämistarpeet ammatillisen koulutuksen

sisällä kasvavat. Automaatio ei ole poistamassa suorittavaa työtä alalta. Tarvitaan laajempaa moniosaamista, joka mahdollistaa työskentelyn erityyppisissä tehtävissä.

Ammattitutkinnot, erikoisammattitutkinnot, tutkinnon osat ja muut osaamiskokonaisuudet kasvattavat tulevaisuudessa merkitystään. Yrityksille digitalisaation ja tekoälyn hyödyntäminen on tärkein osaamisen kehittämisen alue.

Tämänhetkinen koulutustarjonta riittäisi periaatteessa elintarvikealan tarpeisiin, mutta hakijoita ei ole tarpeeksi eivätkä tutkinnon suorittaneet hakeudu alan tehtäviin. Suomessa valmistuu keskimäärin yli 600 leipuri-kondiittoria vuodessa, mutta teollisen mittakaavan leivonta ei vedä heitä puoleensa. Koulutusta pitääkin suunnata niin, että se vastaa paremmin työelämän todellisiin tarpeisiin.

Ammatillisen koulutuksen laatu ja arvostus paranevat, kun

- Ammatillista koulutusta ja sen rahoitusta ohjataan yhtenä kokonaisuutena. Tuetaan koulutuksen järjestäjien profiloitumista ja erikoistumista.
- Rahoitus kannustaa oppilaitoksia tarjoamaan vastaisuudessakin ammatti- ja erikoisammattitutkintoja ja perustutkinto on mahdollinen alanvaihtajalle.
- Rahoitus- ja ohjausjärjestelmä kannustaa tiiviiseen yhteistyöhön yritysten ja ammatillisten oppilaitosten kesken.
- Koulutuksen resurssit turvataan, koulutusorganisaatioiden toimintaedellytyksiä vahvistetaan ja oppisopimuskoulutuksen saatavuus taataan.
- Yritysten osaamistarpeisiin vastaamista tuetaan palauttamalla henkilöstökoulutuksen kerroin rahoitusmalliin.
- Ammatillisen koulutuksen laatu on varmistettu paremmin, ja tutkinto on yritykselle tae tietyn tasoisesta osaamisesta.

- Nostetaan vaatimustasoa tutkintotavoitteisessa opiskelussa työelämässä tarvittavan osaamisen varmistamiseksi ja lisätään siirtymiä koulutussopimuksesta oppisopimukseen esimerkiksi nuorten oppisopimuspilotissa kokeillun mukaisesti.
- Oppilaitokset huolehtivat, että jokaisella opiskelijalla on hyvät työelämätaidot ja ammatilliset perusvalmiudet. Työllistyminen on ammatillisen koulutuksen ensisijainen tavoite, mutta huomiota kiinnitetään myös opiskelijoiden jatko-opiskeluvalmiuksiin.
- Ammattikorkeakoulujen ja ammatillisen koulutuksen yhteistyötä lisätään ja haetaan paikallisesti ratkaisuja yritysten osaajatarpeisiin muun muassa hyödyntämällä paikallisia tutkinnon osia.
- Opetuksen työelämävastaavuudesta ja työpaikkaohjaajien koulutuksesta huolehditaan vakiinnuttamalla ammatillisten opettajien säännölliset työelämäjaksot.

Hyvä tietää!

Ammatillinen koulutus on kokonaisuus, joka pitää sisällään oppivelvollisten koulutuksen lisäksi jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan työikäisille, oppisopimuskoulutuksen, ammatillisen tutkintoon tai tutkinnon osaan johtavan työvoimakoulutuksen, ammatillisen vaativan erityisen tuen koulutuksen, tutkintoon valmentavan ns. TUVA-koulutuksen sekä vammaisten opiskelijoiden työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan TELMA-koulutuksen. Ammatilliseen koulutukseen hakeudutaan opiskelemaan yhteishaussa tai jatkuvassa haussa.

Ammatillinen tutkintojärjestelmä muodostuu ammatillista perustutkinnoista sekä ammatin- ja erikoisammattitutkinnoista. Vuonna 2024 ammatillisessa koulutuksessa oli 353 000 opiskelijaa, joista 20 vuotta täyttäneitä 239 000.

Heistä joka viidennen äidinkieli on jokin muu kuin kotimaiset kielet.

Oppisopimuskoulutuksen opiskelijamäärät ovat kasvaneet tasaisesti vuodesta 2018, jolloin ammatillisen koulutuksen kokonaisuudistuksessa purettiin erilliset järjestelmät työelämlähtöiseksi kokonaisuudeksi, luotiin mahdollisuus siirtyä joustavasti oppilaitosmuotoisesta koulutuksesta oppisopimuskoulutuksen ja uudistettiin koulutuksen rahoitusmalli opiskelijamääriin perustuvasta laskennasta kohti vaikuttavuutta. Vuonna 2024 oppisopimusopiskelijoita oli 77 000, mutta koulutus- ja oppisopimuksen yhdistelmiä oli vain noin 1 600.

Lisätietoja:

Johtava asiantuntija Maiju Korhonen, puh. 050 359 6766, maiju.korhonen@etl.fi

Johtaja Anne Somer, puh. 050 345 2134, anne.somer@etl.fi

Elintarviketeollisuusliitto ry

www.etl.fi